

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. augusztus 1.

162. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fők-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A kulturpalota.

A kulturpalota kérdése ma nem aktuális. Hogy foglalkozunk vele, érthetővé teszi az a körülmény, hogy egy helyi lap nyári vezércikkül valami magyar házat talált földezeni, hogy erre Fiumében feltétlenül szükség van.

Ezt a „fölfedezést“ sajnos, már rég megtették mások. Első ízben e sorok írója penditette meg az eszmét, amelyet Nákó Sándor gróf, Fiume kormányzója is magáévá tett.

A kormányzónak akkor még hazafias, becsületos intenciói voltak. Nem paktált az ellenségeinkkel s tanácsadói olyan férfiak voltak, akik a magyarság bizalmát bírták s csak is a magyarság érdekeinek lehettek szószólói.

Azután fordult egyet a világ. A kormányzó az egyik szélsőségből a másikba esett. A magyar főur egyszerűen összeszűrte a levelet a haza ellenségeivel s azóta mindenben azoknak a kedvében igyekszik járni.

Az ő kedvéért hagyta cserbe a magyarságot s nekik tetsző dolgokat igyekezett művelni mindenkor. Az ő rezsimje alatt történt meg az a hihetetlen, szégyenletes dolog, hogy egy magyar újságíró a legszentebb igazságok hirdetéséért kiüldözzenek Fiuméből.

A kormányzó ur is a hazaárulók mellé állt s „dolgozott“ a védteien ember ellen. Jellemző erre a dologra Porzsozt Kálmán, a kiváló publicista akkori Esti levele.

Azt írta, hogy ha egy angol újságírónak valami bántódása esik idegenben, Edvárd király elküldi az egész flottáját, hogy megvédje, vagy hogy megtorolja a gázságot.

S mi történt Fiumében?

Maga a kormányzó volt a gázság tolmácsolója a miniszter előtt. Ő támogatta az ortámadók akcióját, ő segítette elő, hogy egy gyalázatos merénylet ilyen módon nyerjen meg oldást.

Szerencsére a törvénytelenések és támadások ellenére élünk és erősebbek vagyunk, mint annak előtte. A harcban megizmosodtunk s most annál nagyobb kitartással küzdhetünk a jövőért.

A fenti kitérés után most már folytathasunk, ahol elhagytuk.

A kormányzó abban az időben, amikor még becsületos tanácsadói voltak, magáévá tette a kulturpalota eszméjét. A Villa Giuseppe-t kellett volna megvásárolni s azon épült volna föl a hatalmas kulturpalota, amelyben helyet találtak volna a fiumei egyesületek, egy művésztelep, hatalmas könyvtár, felolvasó terem, kávéház satöbbi.

Szóval ez lett volna az a nagy magyar ház, amelynek szükségét most fedezi fel a Judások lapja. A kormányzó erre nézve több fölvilágosítással szolgálhatott volna. Mert hiszen ő, mint érdekelt fél informálva volt a legcsekélyebb részletekről is.

Igy például tudtul adhatta volna a fölb-

zsmnáljának, hogy a kulturpalotából nem lett semmi, mert Zanella nem akarja, tehát ő sem akarhatja.

A kulturpalota Wekerlének sem kell, mert ilyen „haszontalanságokra“ a pénzt nem lehet fecsérelni. A magyarokkal ugy-e nem érdemes törődni, tehát nem kell helyett adni az egyesületeknek; ha olvasni akarnak, vásároljanak maguknak könyvet, vagy olvassák el Zanella képviselőházi beszédeinek másolatát, melyet minden államtisztviselőnek fölülről elküldtek, mulatásra pedig elég alkalom van Fiumében, ebben a kulturvárosban, ahol mellesleg szólva tízennégyezer analfabéta van, akik közül alig két százalék magyar.

S a kulturpalota kérdése lekerült a napirendről.

Pedig akkor már meg is voltak az aláírások a nagy magyar kaszinó létesítésére. Azt az akciót a kormányzó akkori hivatalos lapja indította s meg is volt az eredménye. Közel kétszáz ember írta alá a kibocsátott íveket. Mi lett a szép tervből?

Belefulladt a kormányzó és Zanella béke-ölekezésébe.

Nem csoda hát, ha a magyarság ma már fásult a kormányzói akciók iránt. Nem bízik semmiben, annyiszor csapták be.

A gyönyörű Villa Giuseppe csakugyan alkalmas volna egy kulturpalota céljaira. Nem is kerülne olyan sokba s nagy hasznára volna a magyarságnak.

De nálunk a hasznos dolgokra ritkán jut pénz.

A könnyelműen elköltött milliók mellé nem kerülhet a számadásokba egy ilyen jól befektetett tétel.

A kulturpalota ugyanis nem kamatozna, nem élösködhetne rajta olyan vállalkozó, aki újabb milliókat akná ki belőle. Azért nem kell, no meg azért, mert a kormányzó se akarja ma már többé.

Állami rendőrség.

A gyakori panaszok önkénytelenül fölidézik az állami rendőrség kérdését. Éjnek idején borzalmas dolgok történnek s nincs rendőr, nincs közbiztoság.

Ha a vagyonbiztoság megóvásáról van szó, akkor a rendőrség nem vállal garanciát. Ha tüntetések, zavargások fordulnak elő, a rendőrség nem tud rendet teremteni. Folytathatók ezeket az adatfölsorolásokat a végtelenségig adatokkal is. De tettük és teszszük ezt máskor.

Itt csupán az államrendőrség jelentőségéről akarunk egyetmást elmondani. Okulhatnának belőle azok, akiket érdekel. Lám az osztrák kormány másként dolgozik. Szeptember hónapban államosítja a pólai rendőrséget is.

Az autonóm rendőrségek rendes időben a személy és vagyonbiztoság őrzésére lehetetlenek bizonyultak.

Az államosított rendőrség a mindennapi állami föladatok és kötelességek szabatos, gon-

dos teljesítésére alkalmasabb, mint az autonóm rendőrségek, míg ellenben az autonóm rendőrség a rendkívüli idők nagy nemzeti kötelességeinek végzésére tehetetlen.

Ezeket megfontolván, éppenséggel nem lehet nehéz arra a kérdésre válaszolni, hogy vajjon a rendőrségnek államosítását, avagy autonómiájának megtartását kívánjuk-e?

És nem nehéz arra a kérdésre sem megfelelni, hogy vajjon a jogrendnek, a polgári biztonságnak a rendes időben való megvédése nem jelent-e sikeres alkotmánybiztosítékot.

A rendőrség államosításának kérdését egy látszólagosan csekélyebb fontosságú esemény vitte a napirendre.

A mai lapunkban leirt kolozsvári eset, a mely a rendőrség tekintélyének fogyatékosságára világot vet. Másutt is megeshetik rendőrök megtámadtatása, megkergetése. Majdnem mindenütt a rendőrség sulyának, tekintélyének fogyatékossága nyilvánul az ilyen merényletekben.

Azt a tekintélyt csakis a köztudat adja meg, a köztudatot pedig a rendőrség a maga szervezetének lehető tökéletességével, a törvényességhez való ragaszkodásával s e törvényben gyökerező s mindig törvényeséget érvényesítő hatalmának érzetetésével hódítja meg.

A rendőrségnek azt a mivoltát, hogy a nevezetesebb állami feladatok egyikét teljesíti, a szervezetében is nyilvánítania kell.

A rendőrségnek az állam hatalmát, jogtudatát, tekintélyét kell képviselnie. S ezt a képviselést a kvztudatnak el kell ismernie. Ott ahol ez megtörtént, a rendőr mindig a törvény s az állam felelőtlenségének tudatát kelti. Ott a kolozsvárihoz hasonló esetek szinte lehetetlenek.

De ezen a pszikai szemponton kívül, számbaveendő a fizikai szempont.

A rendőrségnek tényleges rátermettsége, valóságos ereje van a törvényes rendőri föladatok teljesítésére.

Az államosított rendőrségnek mások az eszközei, mint a helyi rendőrségeké. Az állam a maga szerveit kénytelen a maga méltóságához képest ellátni. S az állam arra való tekintettel, hogy a rendőrség őt képviseli, s az ő jelentkezésének nyilvánítója, folytonosan ügyel reá, hogy a rendőrség ennek a hivatásnak mindenképpen megfeleljen.

Nálunk az állam kétségkívül modernebb, a jogrend szentségéhez ragaszkodóbb, mint a társadalom, mint a községek, mint a városi és törvényhatósági szervezetek: modernebb volna tehát az a rendőrség is, amely az állam szerve.

Talán nem nagyon sokkal, de valamivel, már pedig a jogrendben s megvédésében nyilvánuló legcsekélyebb modernségi többlet is megér minden nagy áldozatot.

De talán a nemzeti aggodalmak szempontjából is jó volna, ha a rendőrség államosításának éppen nemzeti vonatkozásaira is ügyet vetnénk.

Készülődjünk idejekorán és vegyük ki már ma a megbizhatatlanná váló autonómia köréből a magyar nemzeti állam egyik legnevezetesebb föladatát teljesítő rendőrségi intézményt.

Tegyük meg már most a központi szervezet szervévé, előzzük meg az igazgatásnak legalább ebben a fontos ágában azt az eshetőséget, hogy a helyi népakaratot érvényesítő község vagy törvényhatóság a nemzeti akaratot és hatalmat érvényesítő állammal szemben, amely még a védekezésben is a törvény alapján áll: a rendőrséget is, mint a maga kellő eszközét, fölhasználhassa.

UJDONSÁGOK.

— **A kormányzó a hadihajókon.** Nákó Sándor gróf kormányzó ma délelőtt adta vissza a látogatást a flotta vezetésének. A kormányzóval együtt viszonzta a látogatást Wickenburg István miniszteri tanácsos is.

— **A kormányzó elutazik.** Nákó Sándor gróf kormányzó ma este 8 órakor Bécsbe utazik.

— **Népünnep a Belvederen.** A Belvederen az idén is megtartják a nyári népünnepet. A rendező bizottság már meg is alakult, amely legközelebb tartja első ülését. Kenyér helyett tehát ismét csak sístergő rakéták jutnak a népnek. Hiába, Fiumében értenek a mulatozáshoz.

Térzene. A városi zenekar ma este 8 és fél órakor hangversenyt ad az Adamich-téren a következő műsorról:

1. Ascolese — Funiculi, Funicula, induló.
2. Franchetti — „Germania“ második kép.
3. Saint Sains — Tánc és kórus a „Sámson és Delilá“-ból.
4. Verdi — Előjáték, négyes és finale a „Rigoletto“ című operából.
5. „Canonica“ polka.

— **Ünnepség Abbaziában.** A flotta látogatása alkalmából Abbaziában ünnepségek lesznek. Ma este szépségversény és koriandoli csata lesz a Quarnero kávéház előtt, amelyet tánc követ. Vasárnap délután tombolát rendeznek a szállodások egyesületének kórházalapja javára. A Magyar-horvát hajóstársaság fél 12 órakor indítja Abbaziából Fiuméba az utolsó hajót.

— **Szerencsétlenség a kivándorlási palotában.** Tegnap délután megrendítő szerencsétlenség történt a Volosca-uton levő új kivándorlási palotában. Tóth János egy éves gyermek, Tóth János és neje, Erzsébet kivándorlók fia az első emelet ablakainál játszott s mikor a szülei nem ügyeltek rá, kihajolt az ablakon s lezuhant az utca kövezetére és súlyos sérüléseket szenvedett. A mentők eszméletlen állapotban szállították a kórházba. Állapota életveszélyes. A szerencsétlenség ügyében vizsgálatot folytatott Hegedűs Valér miniszteri fogalmazó is, aki megállapította, hogy az ablak az első és második emeleten veszedelmesen alacsonyak s jelentésében tanácsolni fogja, hogy az ablakok rácsosn láttassanak el, nehogy a tegnapihoz hasonló eset megismétlődjék.

— **Beleesett a tengerbe.** Az elmúlt éj-jel 1 óratájban a Magyar-horvát hajóstársaság, „Skodra“ gőzséről beleesett a tengerbe a hajó pincére, aki előzőleg többet ivott a kelleténél. A dolgot egy pénzügyőr és városi őrvette észre, de nem lévén a közelben csónak, nem siethettek a megmentésére. A pincér szemük láttára merült a víz alá. Ma reggel egy kis fiu horgászott a moló mentén s horogra akadt a pincér holtteste. A kis halászyerek nagy zsákmány reményében húzta a zsinort, de hal helyett a pincér holtteste került felszínre. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek, amely a holttestet a morgueba szállította.

— **Az umago—fiumei vasut.** Az umago—fiumei vasut terve, amelylyel már több ízben foglalkoztunk, úgy látszik, mégis a megvalósulás felé közeledik. Umago község tanácsának terve tehát nem f. g. hajótörést szenvedni s az isztriai községek ly módon összeköttetést nyernek majd Fiumével. Most, hogy az isztriai vasutervek aktuálissá váltak, előtérbe lépett ez a kérdés is, amely, ha semmi akadály közben nem merül fel, rövid időn belül megoldást nyer. Az osztrák kormány komolyan foglalkozik az isztriai vasutak kiépítésével. Így szó van a lupoglava—mattuglia—fiumei vonal kiépítéséről, miáltal intenzív érintkezés támadna Isztria községei és Fiume között. Főképpen az umago—fiumei vonal kiépítését kell ránk nézve fontosnak tekinteni. Mert itt nem csupán arról van szó, hogy vasuti összeköttetés létesül Isztriával, hanem élelmezési viszonyaink javulásáról is. Fiume, a legdrágább városok egyike, Isztria felől könnyen volna ellátható élelmi cikkekkal. Így azután feltétlenül olcsóbbá válna minden, kezdve a hústól az utolsó tejtermékig. Isztriára nézve is nagy jelentőséggel bír a tervezett vasutvonal. A termények számára alkalmas piac kínálkoznék

Fiumében, Abbaziában s a tenger mellék egyéb helyein, amelyek most ugyszólván el vannak zárva. A tenger melléki lapok egyhanguan konstataják az umago—fiumei vonal létesítésének szükségét és erélyesen sürgetik a többi isztriai vasutervek megvalósítását is.

— **Egy hajó kalandja.** A trieszti „Piccolo“ jelenti Isolából: Szombat este a Vencéből jövő „Italia“ olasz gőzös arra kérte az isolai révhatóságot, engedje meg, hogy egy matrőza partraszálljon és egy beteg nőutas részére orvosságot vásároljon. A hatóság azonban nemcsak hogy nem engedte meg a partraszállást, hanem csendőroket hivatott, a hajó fedélzetére ment és a kapitány tiltakozására átkutatta az egész hajót azzal az indoklással, hogy bombákat keres. Csak miután a hajón semmi gyanusát sem talált, engedte partraszállani a matrőzt. A parton nagy tömeg gyűlt össze és élesen elítélte a hatalmával visszaélő hatósági közeget.

— **A Comunale színház bérlete.** Ma jár le a Comunale színház bérbeadására hirdetett pályázat. Mint értesülünk eddig két pályázat érkezett be.

— **A Rizskántoló eredménye.** A Triester Reisschäl Fabrik A. G. alaptőkéjét fel emelte 45 millióról 6 millió koronára, 2500 drb. 400 korona névértékű részvény kibocsátása útján.

— **Felosztatott irredentisták.** A trieszti helytartóság elrendelte a „Giovine Pola“ és a „Circolo popolare di coltura“ felosztatását az egyesülési jog 40. szakasza alapján. Ebből az alkalomból az olasz sajtó erélyesen támadja az osztrák kormányt, türelmetlenséggel vádolja, sőt fenyegetőzik is. Természetes: a felosztás fáj, ha mindjárt meg is érdemelték. Ausztria csak folytatta azt az erélyes magatartást, amelyet évek óta tanusit a tenger melléken.

— **A kikötőből.** Julius 31. Érkezett: „Orsova“ magyar gőzös Newportból 4440 tonna szénnel; „Kolozsvár“ magyar gőzös Rouenből; „Moravia“ osztrák gőzös Triesztből üresen. Indult: „Deák“ magyar gőzös Bordeauxba, 1000 tonna fával és 400 onna vegyes áruval; „Széchenyi“ magyar gőzös Rotterdamba 800 tonna fával és 300 onna vegyes áruval; „Ebro“ angol gőzös Londonba 270 tonna vegyes áruval; „Beppo“ olasz vitorlás Cadixba üresen.

— **Milyen idő lesz augusztusban?** A „Meteor“ írja a következőket: Augusztus hónap csomópontjai: 5—12—14—15—17—19—22—24—27-re esnek, melyek közül a leg-erősebb hatásuk 5—12—15—26-iki csomópontok. 5-iki meleg, száraz, 12, 15-iki változó csapadékos; 26-iki zivataros jelleggel. Augusztus eleje annak egész első harmada állandóbb meleg és száraz jellegűnek ígérkezik 12—15—17 körül a változó, hűvös, csapadékos jelleg fejlik ki, amit újra meleg állandóbb idő követ s ezt a 26. és 27-iki zivataros jellegű idő váltja fel.

— **Az ellopott újságok.** Bátran korszakalkotónak lehet nevezni a szatmári Pannonia-kávéház tulajdonosának ötletét. Ez a szatmári kávék ugyanis kávéháza minden lapjának mindegyik oldalára a következő sorokat bélyegzi:

— E lapot a Pannonia-kávéházból lop-tam . . .

Azt hisszük, hogy a fiumei kávék sietnek magukéva tenni kollégájuk ötletét, mely védekezésnek bizonyíval beválk. Attól ugyanis nem kell félni, hogy a vendégek majd bojkottálják azokat a kávéházakat, amelyeknek lapjai ezzel a sorral fognak védekezni az ellopás ellen, mert csak senkise fogja nyíltan dokumentálni, hogy ő azért járt abba a kávéházba, mert újságot, hetilapot lophatott onnét?

— **A tengerhajózási vállalatok fejlődésének csökkenése.** A hamburgi hajózási vállalatok egyesületének köze ebb publikált jelentése előkészíteni igyekszik a részvényeseket az osztalék csökkenésére. A jelentés szerint a világkonjunkturának az 1907. év második felében bekövetkezett összerokadása elsősorban a tengerhajózási vállalatokkal érezte hatását. A pénz megdrágulása és az Egyesült-Államokban kitört gazdasági krízis folytán csakhamar beállott úgy az áru-, valamint a személyszállítás csökkenése. Amíg az előző évek kedvező gazdasági helyzete a tengerhajózási vállalatok üzemiüknek tetemes tökebefektetéssel való gyors fejlesztésére ösztönözte, most minden figyelmet

érdemlő kikötőben számos hajót kellett az üzemi jövedelmezőtlensége miatt leszerelni. Ezenkívül hátrányosan befolyásolták az üzleteredményt a magas kőszénárak, a munkabeszüntetések az állandó teherként átvett szociálpolitikai feladatok teljesítése.

— **Nyolcvan gyakornokjelölt.** A m. kir. posta, távirda és távbeszélőnél betöltendő 80 gyakornokjelölti állásra pályázatot hiraet az igazgatóság. Ezekre az állásokra azok az ifjak pályázhatnak, akik középiskolát, vagy ezzel egyenrangú más tanintézetet, érettség vizsgával, sikeresen elvégezték, 18 életévüket már betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül pályázók községi erkölcsi bizonyítványval feddhetetlen előéletüket, közhatósági orvosi bizonyítványval pedig ép, egészséges, a posta-távirda és távbeszélő szolgálat minden ágának (éjjeli, mozgópostai stb. szolgálat) elvégzésére testileg is alkalmas voltukat igazolni tartoznak.

Továbbá azok, akik a középiskolát az 1907/1908-iki tanévet megelőzőleg végezték, tartoznak hiteles módon azt is igazolni, hogy azóta hol voltak alkalmazva, illetve mivel foglalatostkodtak.

A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirda igazgatóságok fogják betölteni és pedig a budapesti posta- és távirda igazgatóság 16-ot, a többi kerületi igazgatóság pedig egyenkint 8-at.

A folyamodványokat a már közszolgálatban álló előjáró hatóságok, a közszolgálatban nem állók pedig az illetékes fősolgabíró, vagy polgármester útján folyó évi augusztus hó 15-éig, ahhoz képest, hol a pályázók alkalmazást nyerni óhajtanak, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári, vagy zágrábi posta- és távirda igazgatóságokhoz nyújtják be.

A pályázók közül kiválasztottak, az illető posta- és távirda igazgatóság fölhívására az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, aki azután fölvételük iránt végleg határoz.

Akik ezen feltételeknek eleget nem tesznek, vagy akiknek magaviselete, szorgalma, vagy megbízhatósága ellen kifogás merül föl, valamint azok is, akik a posta- és táviratszolgálatra más okok miatt alkalmatlanoknak találtnak, a szolgálat alól minden további igény nélkül, egyszerűen fölmentenek.

Vizsont azok, akik gyakorlati alkalmaztatásuk alatt teljesen bevalának, a posta- és távirdatechnikai tanfolyam szabályszerű elvégzése és a posta- és távirdatechnikai alapvizsga sikeres letétele után, posta- és távirda gyakornokokká neveztetnek ki, az 1893. évi IV-ik törvénycikk 11-ik §-ában megállapított segélydíjjal, azaz: ha felsőbb tanintézetet végeztek, (egyetemet, műegyetemet, jogakadémiát) és 1000 korona, különben pedig évi 800 korona segélydíjjal.

A posta- és távirdatechnikai szakvizsga sikeres letétele után pedig minősültséget szereznek posta- és távirdatechnikai állásokra.

Távirat ◀▶ Telefon.

A keddi minisztertanács.

BUDAPEST, jul. 31. A legközelebbi keddi minisztertanács fontos kérdések kerülnek napirendre. Ezen a minisztertanácsban fogja előterjeszteni Apponyi Albert gróf kultuszminiszter a katolikus autonómiairól szóló törvényjavaslatot. A minisztertanács után Wekerle miniszterelnök Ischbe utazik, s még az angol király látogatása előtt előterjesztéseket fog tenni a jövő ülészakra nézve.

Az osztrák kormány lemondása.

PRÁGA, jul. 31. A prágai „Csasz“ című újság megbízható forrásból jelenti, hogy Beck báró osztrák miniszterelnök és kabinetje öszszel beadja lemondását. Az új kabinet a lap értesülése szerint ismét úgy fog alakulni, hogy 7 német és 4 szláv miniszter foglal benne helyet.

Tüntetések előtt.

NOVI, jul. 31. A hatóság erélyes rendszabályokat léptetett életbe a zavargások megakadályozása érdekében. Az utcákon tilos a csoportosulás, a kapukat este 9 órakor be kell zárni, a fegyverviselési engedélyeket megvon-ták. Ogulinból két vizsgálóbíró és egy ügyész érkezett, akik a bán ellen a közelmúltban rendezett tüntetések ügyében folytatnak vizsgálatot.

Sztrájk készül az Operában.

BUDAPEST, jul. 31. Az Operaház kar-személyzete, zenészei és technikai személyzete ma külföldi útjára indult. Apponyi Albert gróf miniszterhez s memorandumot nyújtott át s kijelentette, hogy ha követeléseiket nem teljesítik, sztrájkba lépnek.

Elégett utca.

APATIN, jul. 31. Ma ismeretlen okból tűz támadt, amely egy egész utcát elhamvasztott.

Vizbefult tanítónő.

ZOMBOR, jul. 31. Horvát Irén tanítónő fürdés közben vizbefult. Egy örvény ragadta a mélységbe.

Kettős vasuti szerencsétlenség.

ARAD, jul. 31. Az arad-tővisi vonalon ma két szerencsétlenség történt. Pogány Tivadar vasutas a vonat kerekei alá került, amelyek fejét lemetszték. Kiss György fékező leesett a fékről. A vonat halálra gázolta.

Nagy vagonmegrendelés.

BUDAPEST, jul. 31. A magyar királyi államvasutak közlése szerint a Máv. 7000 tekerkocsit rendelt s ezzel véglegesen meg fog szűnni a gyakran fölmerülő vagonhiány.

Vád alá helyezés.

BUDAPEST, jul. 31. A budapesti büntető törvényszék vádtaácsa Herman Gyula jegyzőt, aki ellen csalás és sikkasztás miatt tetek följelentést, vád alá helyezte.

Felvidéki embervásár.

BUDAPEST, jul. 31. A felvidéki embervásárról a következő legújabb részleteket közlik:

A belügyminiszter nagyszabású kivándorlási visszaéléseknek jött a nyomára a felvidéken, különösen Zemplén és Bereg vármegyékben. A vármegyék tisztikarának néhány tagja összeajtszott a német hajóstársaságok ügynökeivel s hamis utlevelekkel ezer és ezer embert segítettek Amerikába. A vizsgálat többször félbeszakadt, mert néha-néha az iratok is elvesztek és különösen mert azok nyomoztak, a kik ellen ki kellett volna terjednie a vizsgálatnak. Végre azután a belügyminisztérium vette kezébe a vizsgálat vezetését. Egy budapesti rendőrkapitányt Bereg megyébe küldtek, ahol budapesti detektívek segítségével leleplezték a lelketlen ügynököket.

Alig volt ugyanis ez a rendőrkapitány a megyében egy héttig, észrevette, hogy a vidéken kivándorlási ügynökök működnek. Persze ujjongva akart ezekre rácsapni. Nyomozni kezdett s szépen ki is derítette, hogy a megyei tisztviselők hamis utlevelet állítottak ki. A főember egy Bergel nevű megyei írnok volt, aki a kivándorlókat egészen a határig elkísérte. A határrendőrök ismerték Bergelt, tudták róla, hogy megyei ember s így minden főnnakadás nélkül sikerült a határon átjutni s szállítmánnyal együtt.

Később ezt a nyomozó rendőrkapitányt visszahívták. A nyomozás eredményét közölte az alispáni hivattal, azonban a megyei tisztviselők, akiknek legnagyobb része érdekelve volt a dologban, eltussolták a vizsgálatot.

Hét hónappal ezelőtt a keleti pályaudvarról 40 embert kísérték a VII. kerületi kapitányságra, ahol fölismerték a vezetőket Bergelt. A kapitányság három hónapi elzárásra 1000 korona pénzbüntetésre ítélte Bergelt, s később egy régebbi följelentés alapján újabb három hónapra és ezer koronára ételték.

A rendőrség ezekről mindről jelentést tett a belügyminisztériumnak, amely a vizsgálat folytatását rendelte el.

Kiküldött egy miniszteri fogalmazót négy detektív kíséretében; ezek megállapították, hogy a kivándorlási ügynökök leginkább Polena, Szentmiklós, Ungvár és Beregszász városokban működtek.

Több megyei tisztviselő összeajtszott a német hajóstársaságok ügynökeivel s így sikerült munkájuk.

A kivándorlókat Németországon keresztül szállították ki.

Mielőtt az utlevelet kiadták volna nekik, földjüket megvették s hihetetlenül csekély összeget fizetett értük.

A belügyminiszter e hónap köze pén dr.

Sándor László budapesti rendőrkapitányt küldte ki Bereg megyébe.

A kapitány néhány nap mulva mulva már letartóztatta Frenkel Ignác és Lichtblau Jakab kivándorlási ügynököket.

A nyomozás a legnagyobb titokban folyt, mert kivándorlási ügynököknek a megyén való óriási összeköttetések révén akkora ott a hatalma, hogy nagy akadályokat gördíthettek volna a vizsgálat útjába. Sándor kapitány már vizsgálta Budapestre és részletes jelentést terjesztett a belügyi államtitkár elé.

A jelentése nem ismeretes még s így a vizsgálat pozitív adatait egyelőre nem lehet tudni.

Mégis híre jár, hogy az egész nagy társaságot, megyei összeköttetésekkel egyetemben leleplezték és Bereg megye több tisztviselőjét fölfüggesztik az állásuktól.

Angol hadihajók Délafrikában.

LONDON, jul. 31. Az Admirális jelentése szerint, az ősz elején egy angol hajóraj indul Délafrikába.

Zeppelin felszállása.

BERLIN, jul. 31. Zeppelin gróf fölszállását augusztus 5-re halasztotta el.

Tűz egy hajógyárban.

TRIESZT, jul. 31. A trieszti San Marco hajógyárban tegnap ismeretlen okból tűz támadt benzinrobbanás következtében. Két munkás súlyosan megsebesült.

Diéta Boszniában.

BÉCS, jul. 31. Egy lap közlése szerint a szláv képviselők a delegáció legközelebbi ülészakában erős akciókat indítanak, hogy Bosznia-Hercegovina részére provinciális diétát vivjanak ki.

Nagy zavargások Franciaországban.

PÁRIS, jul. 31. A párisi lapok rendkívüli kiadást adtak, amelyben közlik, hogy Ville Neuve és Viganoban a sztrájkoló barikádokat építettek és revolverekkel rálóttak a katonaságra. A katonaság rohammal felelt és 6 embert agyonlőtt, nyolcvan súlyosan megsebesített.

Zavargások Törökországban.

KONSTANTINÁPOLY, jul. 31. Sztambulban folytatódnak a zavargások. A tüntetők Hanny bey rendőrmiszter elbocsátását követelik. A nagyvelir megnyugtatta a tömeget, amely erre szétoszlott.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

VILLA TRIESTE - Lido Venence

Elsőrangú Maison Meubleé. Előkelő csendes ház.

Tulajdonos: Dr. Janovitz Guido orvosudor.

Rendelés a villában d. e. II—12 és d. u. 3—4 órákor.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátásör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kívánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: Piazza István, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 328 Telefon 945.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Esténként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Hezdede 9 órákor.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettikkek és szépitőszerek stb. stb.

Globus Hirlapügynökség.

újság-elárusítás rögtön a vonatok érkezése után.

Fiume, Vincenzo de Domini utca (az Europa szálló közelében).

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragados betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Gróf R. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva. Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

Elsőrendű fehérmű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag csak

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni

ELSO FIUMEI RUHA - SANATORIUM

Corso prolungato (az Eden kávéház mellett).
Ruhát vasalásra és javításra átveszek. Olcsó havi előfizetés ellenében rendszerben tartom az egész ruhakészletet. 30 éves szakmabeli tapasztalatom van.

Szives pártfogást kér

H. Schönberg ferfiszabó.

Dr. Krisković Vladimir

☛ fogorvosi műterme ☛

FIUME.

Via del Porto I. I. emelet

Specialista aranyfogak s koronák betevésében. Fájdalom nélküli műtétek.

Rendelés d. e. 8-12

és d. u. 2-6 órákor.

VELENCE

Hôtel Royal Danieli. Elsőrangú ház a Riva Schiavonin. Teljesen újjáalakítva, új fürdő- és toalette-helyiségekkel s remek csarnokkal. Vasuti jegyelárusító és podgyászszállító iroda a házban.

Grand Hôtel. A Canal Grande legszebb részében, nagy terrasszal, 250 szobával, 30 teremmel, toalette- s fürdő-helyiségekkel. A régi velencei paloták pazar fényével egyesíti a legmodernebb kényelmet. Kifűnő francia konyha.

Hôtel Regina (Rome et Suisse). Gyönyörű fekvéssel, terrasszal, téli kerttel, olvasó és dohányzó termekkel, a melyek mind a Canal Grandera tekintenek. — Felhuzó. — Villanyvilágítás s gőzfűtés minden szobán. Teljesen újjáalakítva. — Mérsékelt árak. —

Viktoria szálló. Központi fekvéssel, 2 percnnyire a Szt. Márk tértől. 200 szoba. — Olvasó s dohányzó termek. — Felhuzó. — Gőzfűtés s villanyvilágítás. — Elsőrendű étterem. — Igen mérsékelt árak. — Omnibus az állomásnál.

Beaurivage szálló és penzió. A Riva Schiavoni a Doge palota mellett. Teljesen ujonnan felszerelve és hosszú tartózkodásokra minden kényelemmel ellátva. — Mérsékelt árak. —

Olcsó cipő

Nagy vétel folytán bámulatos olcsón ad el férfi- női- és gyermek cipőket
Szekulesz Sándor japán és kínai áruház
FIUME, Via Alessandrina I.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszerűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
Fiumara, a susáki hid mellett.

**Első fiumei magyar
szobafestő és fénymázoló.**

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Szagorú pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.
TELEFON 923.

Az új bérő által teljesen újjáalakított
és kiválóan vezetett

THERAPIA PALACE CIRKVENICÁBAN

kitűnő ellátást és kifogástalan kényelmet
nyújt mérsékelt áron.

Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fő-
vényű tengeri fürdő, saját tehenészet,
jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

Wellmann Testvérek

Vas- és fémáru kereskedés

Via del Pozzo 2 — FIUME — Telefon száma 19.

Raktárak: Via delle Pile 4 és Scoglietto 2. sz.

ajánlják dusan felszerelt raktárukat hazai gyártmányu

Excelsior zománcedényekben

Berndorfi Krupp-féle nickel-edényekben

és mindenféle konyha- és háztartási cikkekben.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

SPORT VENDÉGLŐ

Fiume, via Germania 2 a Jellačić kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. - Kitűnő borok.

Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121 sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D' Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villánhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Hirdessen „A TENGERPART” napilapban!

„A Tengerpart” ötödik éve áll fenn és oly elterjedésnek örvend, a milyent
eddig Fiumében egyetlen egy magyar lap sem tudott felmutatni.

☛ „A TENGERPART” minden hirdetése eredménynyei jár. ☛

Kiadóhivatal: Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház.

☛ Telefon 229. sz.

Ugyanott vétetnek fel előfizetések
is bármely naptól kezdve.

☛ Telefon 229. sz.

„A Tengerpart” független és szókimondó irányával szerezte meg
népszerűségét és olvasottságát.